

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

2023

Zuzana Kasiánová

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

PERFEKTNÍ DÍTĚ

Zuzana Kasiánová

Plzeň, 2023

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program: Výtvarná umění

Specializace: Ilustrace a grafika, Komiks a ilustrace pro děti

Bakalářská práce

PERFEKTNÍ DÍTĚ

Zuzana Kasiánová

Vedoucí práce: MgA. Marie Kohoutová

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň, 2023

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Zuzana SMOLOVÁ**
Osobní číslo: **D20B0053P**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Ilustrace a grafika, specializace Komiks a ilustrace pro děti**
Téma práce: **AUTORSKÁ KOMIKSOVÁ KNIHA**
Zadávací katedra: **Katedra výtvarného umění**

Zásady pro vypracování

Rozsah min. 24 max. 42 stran komiksu, použití vlastního příběhu.

Tvůrčí záměr: Vytvořit komiks dle vlastního námětu.

Způsob realizace: Tvorba literární předlohy, tvorba storyboardu, zkoušky výtvarného řešení, finální kresba, lettering, předtisková příprava, tisk.

Cíl: Vytvořit originální, publikovatelný komiks.

Předpokládaný charakter výstupu: Min. formát A5, minimálně 24 stran komiksu, práce bude odevzdána ve třech výtiscích.

Rozsah průvodní zprávy: Min. 3 normostrany textu plus obrazové přílohy.

Rozsah teoretické části: **min. 3 normostrany textu**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování BP**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

MCCLLOUD, Scott. *Jak rozumět komiksu*. Praha: BB/art, 2008. ISBN 978-80-7381-419-9.
O'BARR, J. *Vrána*. Druhé, rozšířené české vydání (páté české vydání celkem). Přeložil Václav DORT. Praha: Comics Centrum, [2021]. ISBN 978-80-7652-067-7.
DELAF a Maryse DUBUC. *Pupíky*. Přeložil Světlana ONDROUŠKOVÁ. V Praze: CooBoo, 2019. ISBN 978-80-7544-745-6.
BURNS, Charles. *Černá díra*. [Praha]: BB/art, 2008. ISBN 978-80-7381-371-0.
OTT, Thomas. *Cinema panopticum*. Praha: Mot, 2005. ISBN 80-86661-11-3.

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Marie Kohoutová**
Katedra designu

Datum zadání bakalářské práce: **31. května 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **28. dubna 2023**

MgA. Vojtěch Aubrecht v.r.
děkan

Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

V Plzni dne 7. září 2022

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2023

Podpis autora

Obsah

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE	8
2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY	8
3 PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY	9
3.1 Proces přípravy	9
3.2 Proces tvorby	10
4 POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA	12
PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR	
4.1 Popis díla	12
4.2 Technologická specifika	14
4.3 Přínos práce pro daný obor	14
5 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	15
a) Knižní a periodická literatura	15
b) Internetové zdroje	15
6 RESUMÉ	15
7 SEZNAM PŘÍLOH	16

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

V rámci studia na FDULS jsem odevzdávala jako klauzurní práci komiks na téma Celé mé srdce ve stylu comic noir v prvním ročníku. Tento počín je nejpodobnější mé bakalářské práci, co se týče stylu kontur a práce s prostorem. Dále jsem ve druhém ročníku zpracovávala komiksové stripy s názvem Black and White honesty, kde se objevuje práce s tóny šedé. Navíc tyto stripy odrážejí můj cynismus, který v bakalářské práci také zmiňuji. V osobní rovině jsem podobné komiksy dělala ještě před studiem na FDULS, kdy jsem začala obtahovat skici tentkým fixem a používat jemné šrafy. Tento styl mi zůstal blízký do dnes.

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Mou bakalářskou prací je autorská komiksová kniha s názvem Perfektní dítě. Během výběru témat mě zaujal nejvíc komiks, ačkoli jsem váhala mezi ilustrovanou knihou a komiksovou knihou. Komiks mi ale otevírá víc možností se vizuálně vyjádřit, což je pro mou práci stěžejním bodem.

Toto téma jsem se rozhodla zpracovat částečně jako vlastní terapii v návaznosti na to, že před nástupem na FDULS jsem docházela k psychoterapeutce. Ta mi umožnila uvědomit si všechna traumata z dětství, které nakonec byla potřeba ventilovat. Skrz umění jsem se vyjadřovala už od raného věku, nebo aspoň od chvíle, kdy jsem udržela v ruce tužku, a čím více negativ se na mě nabalovalo, tím víc jsem tvořila. Moje bakalářská práce vlastně vznikla podobně. Několik let nashromážděných traumat se rozhodlo vyjít napovrch a já to musela zpracovat. Věděla jsem, že je to odvážné téma a byl to velký výstup z mé komfortní zóny, ale jsem ráda, že svůj příběh můžu zpracovat. Je tu spousta lidí, kteří trpí traumaty a já chtěla vytvořit knihu, s níž se budou moci čtenáři ztotožnit a která jim dodá odvalu a naději, že svou minulost jednou dokážou zpracovat a uzavřít.

Od začátku do konce tvorby mi pomáhalo několik mých dlouholetých přátel, kterým je mnou zvolené téma velmi blízké, protože také nevyrůstali ve vhodném prostředí. Jejich podpora mi pomohla dokončit všechny stránky a vnukla mi chuť na toto téma dál vyvářet komiksy v budoucnu.

3 PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY

3.1. Proces přípravy:

Dílo se vlastně zformovalo už na začátku loňského roku, přesněji na konci února. Událo se spoustu věcí v mé rodině a já si zas zažívala podobné pocity, jako když jsem byla malé dítě. Jednou jsem si kreslila a ze vší té frustrace a hněvu jsem toužila oprostít se od všeho a všech. Vzala jsem skicák a fix a vznikla ilustrace, která mě vlastně namotivovala k tvorbě této práce: Vypořádávání se s minulostí, traumaty, a hlavně vnitřním dítětem. Později jsem téma rozebírala se svou blízkou kamarádkou, která se tou dobou stala čerstvou maminkou. Doporučila mi přečíst si články z blogu Děti jsou taky lidi od Zdeňky Šíp Staňkové. Z jejích článků vycházím, co se týče zpracování emocí a traumat Blue a Red, v mé bakalářské práci. Vizuálním zpracováním mě pro změnu ovlivnila zahraniční grafická novela Speak od autorek Laurie Halse Anderson a Emily Carroll, který taktéž pojednává o vyrovnávání se s traumatem. V neposlední řadě samozřejmě Vrána od Jamese O'Barry, kterou řadím mezi své nejoblíbenější knihy celkově (navíc vznikla jako terapie, takže není překvapivé, že je mi blízká a čerpám z ní při vlastní práci).

Nejprve jsem si nebyla jistá, zda zvládnou takhle těžké téma, v němž konfrontuji svoje vlastní podvědomí a rodinu. Pro začátek jsem si tedy sepsala všechny momenty, které si uvědomuji, že ve mně zanechaly stopu. Vymýšlela jsem, jak je poskládat do děje tak, aby přirozeně a hladce plynul. Rozdělila jsem si kapitoly na to, kdy se Blue a Red setkají, jaké budou mít kolize, co z té kolize vyplyne za traumatický zážitek a jak se budu posouvat dál až k úspěšnému konci. Když jsem měla základní kostru děje, pustila jsem se do psaní scénáře.

U psaní scénáře, který jsem zpracovávala v srpnu 2022, jsem si dávala mnoho přestávek. Myšlenky byly velmi intenzivní, stejně jako špatné vzpomínky, o kterých jsem ale potřebovala napsat. Střídaly se ve mně pocity nenávisti, hanby i rezignace nad celou mojí rodinou i sama nad sebou. Docházelo mi, kolik špatných věcí se vlastně dělo a bylo toho příliš najednou. Když tyhle pocity přešly, pustila jsem se do toho znovu a scénář konečně dokončila. Po dopsání scénáře ze mě ale naštěstí tyhle pocity z většiny opadly. Věděla jsem, že to nejhorší mám za sebou a samotná kresba komiksu už pro mě byla celkem

příjemnou terapií, která mě bavila, ačkoli se mi u určitých částí draly do očí slzy (například u scény s týráním zvířat ve druhé kapitole).

3.2. Proces tvorby:

Po sepsání a zkonzultování scénáře jsem začala ručně skicovat storyboard. Po konzultacích s mou vedoucí práce, paní MgA. Marií Kohoutovou jsem je vyfotila fotoaparátem v mobilním telefonu a použila je jako podklad pro digitální kresbu v programu Adobe Photoshop 2018, kde jsem nejprve všechny linky nakreslila černě, použila různé tloušťky a slabší šrafy. Na třech kapitolách z pěti (2.,3. a epilogu) používám celostránkové ilustrace jako součást komiksu, které slouží jako úvod do děje. Celostránkové ilustrace se v průběhu objeví ještě několikrát, protože díky nim působí komiks odlehčeně. V rámci odlehčení jsem poslechla i radu paní MgA. Kohoutové a pracovala více s volnými panely. Ve chvíli, kdy byly hotové linky a naplánované textové bubliny, jsem se pustila do vybarvování. Kolorování se nakonec změnilo oproti původnímu plánu, ale jsem za to ráda, protože lépe vynikne samotná kresba a navíc byl snazší i efektivnější. Barevná škála je omezena pěti barvami: Černou, bílou, šedou, modrou a červenou (**viz část 4.1 Popis díla**). Těmito barvami jsem vybarvovala plochy pozadí (šedá, černá) a poté stínovala postavy (modře Blue a červeně Red). Bez nápadu paní MgA. Kohoutové by mě to ale nejspíš nenapadlo takto upravit, za což jsem jí zpětně vděčná. Porovnání ukazují na straně 10 v seznamu příloh (**část 7**).

Během tvorby jsem poslouchala písně, které mi pomáhaly se soustředit na dané téma. Přivedlo mě to k myšlence, že bych na úvodní stranu přidala QR kód s playlistem s danými skladbami. Nakonec jsem od tohoto plánu upustila, protože mi dané písně nevycházely během čtení tak, jak bych si představovala. Zmíním ale jednu píseň, jejíž text natolik vypovídal o dynamice mezi Blue a Matkou, že jsem její text napsala do plakátů na zdi ve třetí kapitole. Jedná se o píseň *Punching Bag* od skupiny *Palaye Royale* (**viz část 5.2 Internetové zdroje**), která podle mě skvěle definuje toxický vztah s narcistickou osobností a formu zneužívání a týráním (od fyzického po psychické). Možná to tak interpreti nemysleli, ale mně se perfektně hodila. Část textu, kterou jsem použila v češtině znamená: „*Vstanu, jsem tak rád/a, že mohu být tvým boxovacím pytlem. Pojd' a*

prašť mě, pokud ti to udělá radost, využívej mě a zneužívej, dokud nezemřu“; a také „...Má duše zemřela, dal/a jsem ti všechno, tys mě vybudoval/a jen abych mohl/a padnout.“

Název knihy jsem vymyslela až jako poslední. Odkazuje na perfekcionistickou výchovu toxických rodičů, touhu po dokonalosti, které nikdy nejde dosáhnout; na pochyby Blue, že je až moc defektní, protože nikdy nebyla tak dokonalá, jak její rodiče chtěli a na poslední slova Red, kterými v epilogu ujistí Blue, že i přes své chyby perfektní je. Navíc jí dá za ucho fialku, která v květomluvě znamená nehynoucí lásku a nevinnost a je připomínka domova a harmonie.

Během zpracovávání mé bakalářské práce jsem se ale setkala s několika překážkami. Po technické stránce s tím, že čas vymezený na tvorbu nekorespondoval s tolika věcmi, které jsem původně chtěla vyprávět. Komiks se hodně zkrátil a spoustu věcí jsem z něj vyškrtla, ale to nejdůležitější jsem dokázala zachovat.

V osobní rovině se bohužel událo mnoho věcí, které mě zároveň motivovaly k práci ještě víc, ale zároveň zcela demotivovaly v osobním životě. Na poslední chvíli jsem pak v komiksu upravovala několik stran, abych příběh aktualizovala. Například Blue měla původně zastřelit nejen Matku, ale i Red. Vnitřní dítě je však nesmrtelné, protože je součástí Blue a jejich usmíření a přijetí vypadalo v této verzi jinak. Tuhle scénu jsem předělala spíš kvůli vlastnímu zadostiučinění, protože jsem vnitřně toužila po tom, aby Red měla konečně klid. Aby ji zas nezradil někdo, kdo se o ni měl postarat. A tak jsem svému vnitřnímu dítěti dopřála happyend aspoň na papíře. Také původně nebyla ve scénáři ani storyboardu dvoustrana se střepy po tom, co Blue rozmačká sněžitko Perfektního dítěte. Ale vyslechla jsem si ze strany nevlastní matky a otce tolik nenávislných slov, že jsem se rozhodla tuto dvoustranu přidat a vypsát tam všechno, co kdy řekli, abych ji mohla použít jako připomínku, že někteří lidé se nikdy nezmění.

Také jsem si během tvorby rozhodla změnit příjmení. Myslím, že všichni, kteří si komiks přečtou, pochopí proč.

4 POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

4.1 Popis díla

V knize figurují dvě hlavní postavy: Blue, která symbolizuje mé dospělé já a Red, která vyobrazuje vnitřní dítě. Jejich jména i barvy jsou vybrány záměrně, protože modrá symbolizuje chlad a klid ale také melancholii, a to je pro mé dospělé já vhodný popis. Červená barva symbolizuje silné emoce, často také nevybouřenost a hravost, což k dětem obecně pasuje. Dále se objevuje postava Matky, která je většinu příběhu zobrazována jako zrůda z nočních můr; zcela černá a vyvedená bílými linkami. Stejným způsobem jsou kresleny i špatné vzpomínky, kterým v průběhu děje Red i Blue čelí. Do pozadí používám ještě šedou, černou nebo nechávám bílou.

Bublíny každé z postav jsou ve stejné barvě jako ony. Red má světle červené, Blue modré a Matka (nebo vzpomínky) má černé bubliny.

Co se týče textu, pro hlavní postavy jsem vybrala font Amatic SC, používám standardně velikost 14 pro jejich běžnou komunikaci, pro zdůraznění a křik pak od velikosti 20 – 26. Pro Matku jsem chtěla vybrat speciální font, který by navazoval pocit nepřirozenosti a skřípání, zkrátka něčeho, z čeho by člověku běhal mráz po zádech. Nakonec jsem vybrala Bigelow rules velikosti 14 - 16, protože působí zároveň pohádkově (což odkazuje na to, jak postava Matky citově vydírá vyprávěním „pohádek“), ale zároveň podivně znepokojivě. Na nadpisy jednotlivých kapitol i názvu v obálce používám třetí font, Gill Sans MT Ext condensed bold. Zvukové efekty a jiné texty pak píšu ručně (třeba vzpomínky, kde nemluví přímo postava Matky).

Děj komiksové knihy je z velké části surrealisticky pojaté psychologické vyprávění. Protagonistky Blue a Red se setkají už v prologu. V epilogu pochopíme, že Red přišla do života Blue díky terapiím, které Blue podstupuje v realitě. Celý děj se odehrává v podvědomí Blue, která nejprve s malou Red bojuje a odmítá ji přijmout, protože jí až moc připomíná dětskou naivitu, která touží po lásce rodičů. Jenže na ně Blue nemá dobré vzpomínky a odpustit jim nemá v plánu. Nastane několik kolizí z důvodu jejich rozdílné ideje života a vztahů, zejména v první kapitole, která nás seznamuje s narcistickou

postavou Matky a s psychickými potížemi, které její telefonní hovor vyvolává v Blue (úzkosti a panické ataky). Ve druhé kapitole ukáže Blue malé Red všechny kostlivce, které mají ve skříni. Tato kapitola pokrývá nejvíce traumatickou část v celém komiksu, kvůli které jsem se také rozhodla na úvod napsat varování pro čtenáře. Během ní je zároveň vidět i to, že si obě postavy vzájemně začnou budovat vztah a důvěru, zejména Blue, která své vnitřní dítě začne ochraňovat. Třetí kapitola pak vypovídá o uzavření traumat. Začíná linkou Blue, která má konečně šanci si promluvit s Matkou a má odvahu se k ní otočit zády a zavřít za ní dveře, což je perfektní reflexe mého reálného života. Hned na to jde pro Red, která se však svému traumatu postavit nedokáže, protože je teprve malé dítě a neustále doufá, že ji začnou rodiče milovat a chovat se k ní pěkně. Poslední srážku s emocemi přetíženou Red uklidní Blue tím, že vyjde ze své komfortní zóny a své vnitřní dítě obejmě a pochopí její. Epilog je vyvedený pouze ve čtyřech barvách v části, která se odehrává v realitě. Nefiguruje v něm Red, takže je její barva pryč. Modrá je použita jen na oči Blue a na propisku terapeutky. Retrospektivně se pak Blue vrací k tomu, co se odehrálo v jejím podvědomí a co předcházelo jejímu přijetí vnitřního dítěte. Jejím vyprávěním se zakončen celý příběh.

Obálka zobrazuje střepy, které uvnitř příběhu figurují rovnou na několika stránkách. Symbolizují něco rozbitého, nenávratně poškozeného, ale také unikátního. Byla jasná volba použít je na obálku. Ve dvou střepech si můžeme všimnout Red a Blue; Red se tváří z části vyděšeně a z části plná nadějí – přesně ty pocity, které si zažívá každé týrané dítě. Blue se tváří spíš ofenzivě, což vypovídá o jejím nastavení a o chladu, na který v knize Red často naráží. Na zadní straně obálky je pak vyobrazená ruka Matky – ztvárnění traumat, které se po obou protagonistkách natahují, protože je nechtějí nechat jít a být svobodnými. Je to připomínka toho, že nad nimi neustále číhá nějaká část temnoty, otisk chyb z výchovy, které si do smrti ponesou v sobě ať chtějí nebo ne.

4.2 Technologická specifiká

5 vyhotovených kusů v tiskárně Tygr tisk, Čechova 221/33, 170 00 Praha 7-Bubeneč

Gramáž vnitřních listů 130g/m², gramáž 250g/m²

Brožovaná vazba (V2).

Rozměr 19 x 25 cm

4.3 Přínos práce pro daný obor

Myslím, že moje práce bude přínosná v tom, že toto téma otevře dalším lidem a rozšíří osvětu o generačním traumatu, toxické výchově a mnoha dalších problémech, které v rodinách často figuruje, ale jsou normalizovány a tím pádem často přehlíženy a bagatelizovány. Forem traumat je mnoho, ale přijde mi, že o silných traumatech z dětství se teprve začíná mluvit.

Pro mě samotnou je přínos této práce pozitivní. Pomohla mi se vyrovnat se spoustou problémů, uvědomit si vlastní hranice, a hlavně konečně zavřít pomyslné dveře za vlastním traumatem, i když na některé spouštěče budu určitě reagovat dál. Kromě terapeutické části bylo přínosné si zkusit takhle obsáhlý projekt od začátku do konce – od myšlenky až po finální knihu, kterou si čte někdo, kdo příběh bude prožívat stejně intenzivně, jako já. Podpořilo mě to a dodalo sebevědomí, protože mám pocit, že jsem našla něco, co mě baví a přijdu si v tom dobrá.

5 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

5.1 Knižní a periodická literatura

- MCCLOUD, Scott. *Jak rozumět komiksu*. Praha: BB/art, 2008. ISBN 978-80-7381-419-9
- O'BARR, J. *Vrána*. Druhé, rozšířené české vydání (páté české vydání celkem). Přeložil Václav DORT. Praha: Comics Centrum, [2021]. ISBN 978-80-7652-067-7
- HALSE ANDERSON, Laurie; CARROLL, Emily. *Speak The Graphic Novel*. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2018, ISBN 0374300283.
- ŠÍP STAŇKOVÁ, Zdeňka. *Děti jsou taky lidi: autentické příběhy, které vám budou povědomé: jak výchova a dětství formují naši dospělost*. [Praha]: Wild Cat Pictures in Motion, 2022. ISBN 978-80-11-01741-5.

5.2 Internetové zdroje

PALAYE ROYALE - Punching Bag (Official Music Video) - YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2023 Google LLC [cit. 10.04.2023]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=0WzprXZGoLs>

6 RESUMÉ

As my bachelor thesis I chose author's comic book. I decided to turn my childhood traumas into dark comic book with heavy atmosphere and deep message. Main characters symbolize the adult me and its inner child. They struggle to get along in the beginning but they are brought closer through the traumas and bad memories they have to face in this story. In the end, Blue, the adult me, is finally able to get rid of her trauma and with her help the inner child Red is able to close her painful chapters as well. This story is about facing your past, getting free of it and finding the love we needed as children within ourselves.

7 SEZNAM PŘÍLOH

První ilustrace, která vznikla na téma oproštění se od minulosti a vyrovnání se s traumaty.

Zobrazuje původní myšlenku, kdy se měla Blue zbavit Red.

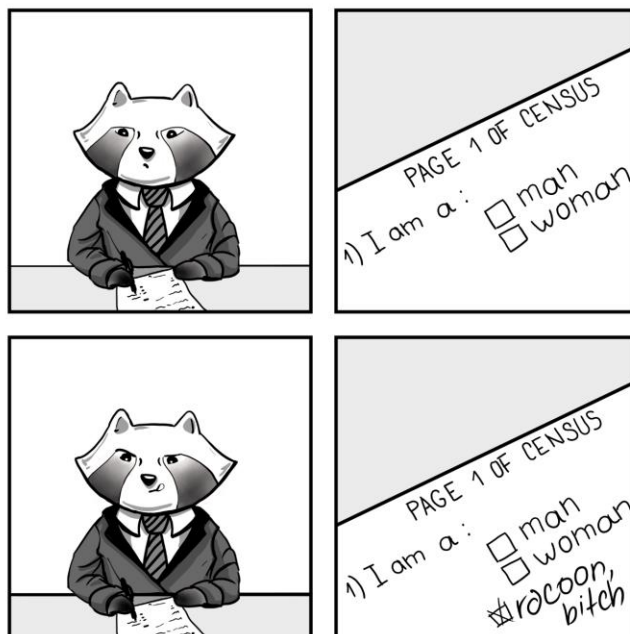
Práce v průběhu studia

Obr.1

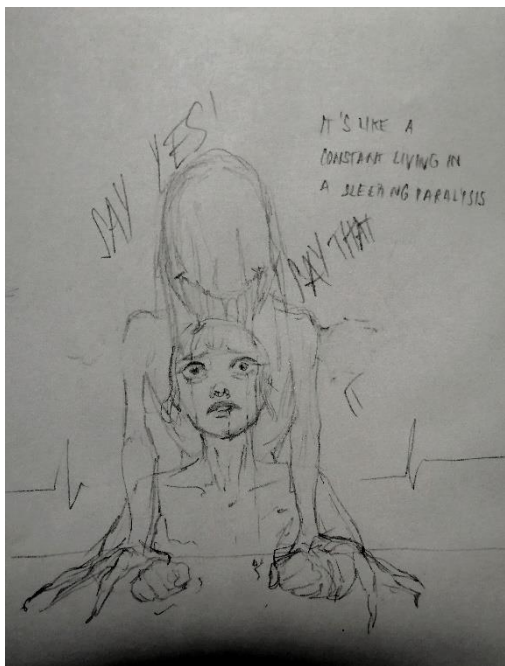
Obr. 2

I am who I am

Ukázky stran z předchozích prací během studia. Obr. 1 je z klauzurní práce z 1. ročníku Celé mé srdce a Obr. 2 je z klauzurní práce Black and White honesty z druhého ročníku.

Ruční skici a finální kresby

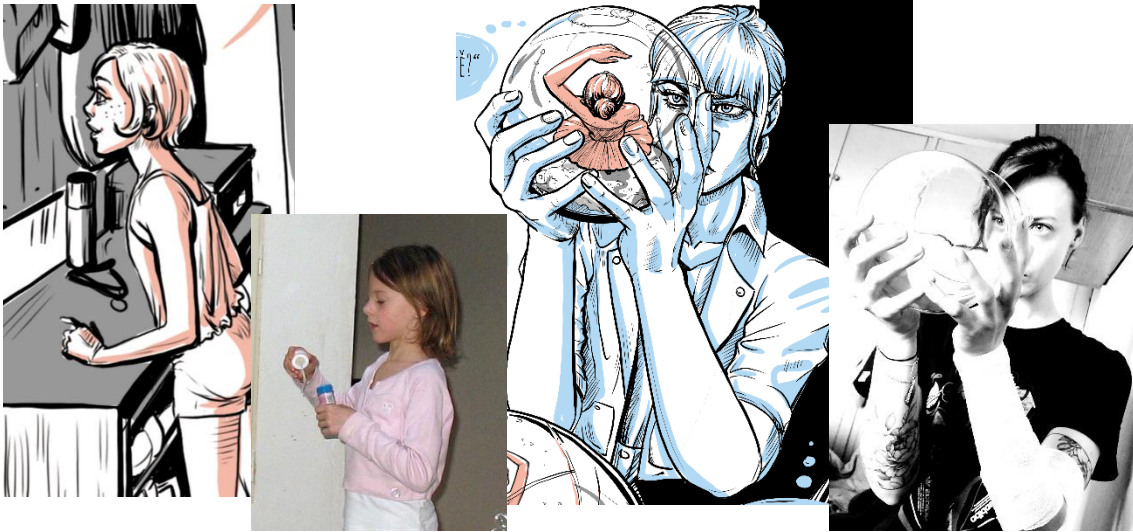

Ukázka návrhu ilustrace z úvodu 3. kapitoly a její finální verze

Zkoušky barevnosti

Vlastní foto reference

Design Blue je navržen podle mého skutečného vzhledu v období, kdy jsem docházela na zmíněné terapie.